

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

„Pace bună”

(Salut românesc)

După cum la vechii greci de pildă salutul de căpății era legat de noțiunea de bucurie: „Bucură-te”, „bucurați-vă” etc., la poporul român elementele care se găsesc mai mult în binețele sau în urările pe care și le fac fiii săi sînt legate îndeosebi de ideea de pace: „Pace bună”, „mergi în pace”, „pacea Domnului...” ș. a. m. d.

Acest lucru emană desigur în primul rînd din firea pașnică, deschisă, ospitalieră, omenoasă a poporului nostru, dar el reprezintă totodată și expresia unei experiențe dureroase, căci, în zădărniciul său trecut, acest popor a simțit de atîtea ori urmările nefaste ale războiului, ale jafului, ale încercărilor de a fi copleșit. Este destul să ne gîndim în această privință la cronicarul Miron Costin, al cărui scris este străbătut de o profundă umbră de durere, provocată de vîltoarea sau nestatornicia vremurilor, ceea ce îl făcea și pe vrednicul de pomenire mitropolit Dosoftei să recomande cu atîta căldură, în Psaltirea sa în versuri, „zidul de pace” și „turnuri de frăție”.

„Că-i mai bună de-npreună
Viața cea frățească,
Decît arma ce destramă
Oaste vitejească.”

Iată însă că am ajuns vremuri în care această dorință obștească de armonie, de colaborare, înțelegere și respect reciproc, de trăire frățească între oameni și popoare, exprimată cum nu se poate mai cuprinzător în salutul popular de „pace bună”, să fie pusă la temeliea politicii de stat a României de astăzi. Faptul acesta se oglindește de exemplu în legislația țării noastre, din care emană grija pentru cultivarea relațiilor frățești, de armonie, respect și înțelegere între toți cetățenii fără deosebire și care pedepsește, după cum știm, încercările ce ar putea să prejudicieze aceste relații, ca de pildă: Șovinismul, huliganismul și orice lezare a demnității omenești.

Aceste principii apoi, care zidesc o „pace bună” între oameni și în lume, sînt cultivate de Patria noastră și în relațiile sale internaționale. Și, așa cum grăiește o zicală „că bine faci, bine găsești”, roadele acestei înțelepte și sănătoase politici, pe care Conducerea noastră de stat o susține cu perseverență și consecvență, le trăim cu toții an de an.

Cîteva date din anul care a trecut sînt cît se poate de semnificative în această privință.

Manifestîndu-se și în anul 1973 „ca un factor activ — așa cum scria o importantă publicație de-a noastră — dinamic al vieții internaționale, România a adus — prin inițiativele, propunerile și punctele de vedere proprii, ca și prin susținerea tuturor ideilor constructive ale altor state — o contribuție remarcabilă la eforturile îndreptate spre destindere, reglementarea problemelor litigioase, promovarea înțelegerii și cooperării între state și popoare.

Așa de exemplu, în ce privește Conferința pentru securitate și cooperare în Europa, încă de la reuniunea pregătitoare de la Helsinki țara noastră a preconizat, între altele, „participarea tuturor țărilor, ca țări independente și în condiții de deplină egalitate, în afara alianțelor militare”, iar la începerea fazei a doua a Conferinței de la Geneva, România a prezentat documentul de lucru privind „măsuri care să facă efectivă nerecuzarea la forță și la amenințarea cu forța în relațiile dintre statele participante la conferință”.

Este bine să reținem de asemenea, că în cadrul sesiunii Adunării Generale a Națiunilor Unite din

toamna anului trecut țara noastră a elaborat 4 rezoluții proprii și a participat, în calitate de coautoare, la alte 30, ca de exemplu: „Creșterea rolului O.N.U. în menținerea și consolidarea păcii și securității internaționale, în dezvoltarea colaborării între toate națiunile, în promovarea normelor de drept internațional în relațiile dintre state”, rezoluție adoptată în unanimitate de Adunarea Generală, sau: „Consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și efectele sale profund dăunătoare asupra păcii și securității în lume”, punct adus în preocupările O.N.U. din inițiativa țării noastre ș. a.

Să nu uităm totodată „Declarația guvernului român” din 25 octombrie 1973 în scopul instaurării păcii în Orientul Apropiat, Mesajele Domnului Președinte al Consiliului de Stat adresate conducătorilor țărilor arabe implicate în conflictul din zona menționată, vizitele reprezentanților Domnului Președinte al Consiliului de Stat al țării noastre în 13 țări arabe etc.

Importante sînt apoi întîlnirile cu caracter internațional găzduite de țara noastră, cum a fost Conferința miniștrilor educației din țările europene membre ale UNESCO, care a avut loc la București la sfîrșitul anului trecut, pentru care România a oferit condiții din „cele mai bune”, cum a remarcat directorul general al UNESCO, René Mabey, vizitele unor înalți oaspeți de peste hotare etc.

Cu bogate roade pentru cauza păcii și prestigiul Patriei noastre se înscriu însă cele peste 15 vizite ale Domnului Nicolae Ceaușescu, Președin-

tele Consiliului de Stat, întreprinse în anul 1973 în diferite țări din Europa, Asia, America, ultima reprezentînd vizita din S.U.A., de la începutul lunii decembrie 1973, vizită cu adevărat istorică, „una dintre cele mai importante și mai rodnice acțiuni internaționale ale Republicii Socialiste România, o strălucită manifestare a rolului constructiv al României pe arena mondială”, după cum se spune într-un document al conducerii noastre de stat, o vizită pe care Domnul Președinte al Consiliului de Stat o caracteriza în felul următor: „Am dori ca istoria să poată spune: Iată două popoare — un popor mare, altul mai mic — care, în condiții grele, au știut să concluzeze și să contribuie la așezarea relațiilor pe o bază mai dreaptă și mai bună”.

Semnificative sînt și cuvintele de înaltă apreciere ale Președintelui Statelor Unite, Richard Nixon, privitoare la viziunea clară, la perspicacitatea politică a Președintelui țării noastre, cînd spune: „Distinsul nostru oaspete... dintre toți oamenii de stat din lume, a jucat unul din cele mai însemnate roluri ale unui om de stat de pe glob, prin faptul că a văzut ansamblul problemelor mondiale cu care sîntem confrunțați... El a dat dovadă de înțelepciune și înțelegere și a contribuit enorm la deschiderea unor dialoguri care, altfel, ar fi rămas, poate, închise pentru totdeauna”.

Toate aceste fapte și, desigur, încă multe altele au fost rezumate sau sintetizate de Domnul Președinte al Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, în discursul rostit cu prilejul Anului nou 1974, din care încreștăm și următorul pasaj: „Desfășurînd o vastă și intensă activitate internațională, România și-a amplificat relațiile cu celelalte popoare, a acționat consecvent pentru afirmarea pe

(Continuare în pag. 2)

Virtutea cumpătării și a economiei

Învățătura creștină ne arată că pentru dobîndirea mîntuirii, credinciosul trebuie să meargă în mod constant pe calea binelui, așadar să trăiască și să se poarte astfel încît să caute și să aleagă totdeauna binele, dar în același timp să-l și înfăptuiască, să-l transpună în viața și faptele sale, căci Mîntuitorul ne-a învățat: „Nu tot cel ce-mi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui meu care este în ceruri” (Matei 7, 21), iar Sf. Apostol Pavel le scrie filipenilor: „Lucrați cu frică și cu cutremur la mîntuirea voastră” (Filip. 2, 12). Deci creștinul adevărat trebuie să se străduiască permanent la săvîrșirea binelui, la aceasta el fiind ajutat și de harul divin. Această activitate continuă și statornică pe calea împlinirii binelui, izvorîtă din harul divin și străduința proprie a creștinului, poartă numele de virtute.

Dintre toate virtuțile, cele mai însemnate sînt cele care au ca obiect raporturile creștinului cu Dumnezeu, iar acestea sînt: credința, nădejdea și dragostea, iar mai mare dintre toate este dragostea (I Cor. 13, 13). Tocmai fiindcă aceste virtuți rînduiesc raporturile creștinului cu Dumnezeu, ele se numesc virtuți teologice.

Dar în afară de acestea, sînt alte numeroase virtuți care rînduiesc raporturile noastre cu semenii noștri, cu societatea, cu noi înșine, care poartă numele de virtuți morale. Astfel de virtuți sînt: înțelepciunea, dreptatea, curajul, cumpătarea, veracitatea, fidelitatea, mărinimia, recunoștința, smerenia, prietenia și altele. Pentru importanța lor, primele patru: înțelepciunea, dreptatea, curajul și cumpătarea se numesc cardinale, iar cele-

alte virtuți morale se numesc derivate. În cele ce urmează, voi înfățișa pe scurt virtutea cumpătării și cea a economiei, care derivă direct din cea dintîi. Aceasta, pentru că în zilele noastre aceste virtuți au o importanță din ce în ce mai mare nu numai pentru viața creștinilor și a Bisericii, ci și a omenirii întregi.

Cumpătarea este virtutea menită să disciplineze și să rînduiască purtarea noastră în ce privește satisfacerea trebuințelor noastre cu bunuri mai ales materiale, în conformitate cu voia lui Dumnezeu și scopul omului. Ea are rolul de a modela sau de a domoli efectele și plăcerile firești, spre a nu degenera în patimi înrobitoare de suflet. Astfel, prin cumpătare înțelegem mai ales moderația în mîncare și băutură, ca și în satisfacerea poftelor și plăcerilor trupești. Dar în același timp, cumpătarea disciplinează și trebuințele și poftele sufletești, manifestîndu-se ca o virtute care disciplinează întreaga viața creștinului, susținîndu-i sensibilitatea morală.

În vechime, filozoful Aristotel socotea pe bună dreptate că virtuțile morale sînt calea de mijloc între ceva prea mult și ceva prea puțin; așa socotea și cumpătarea, drept calea de mijloc între îmbuibare (lăcomie) și abinență de mîncare și băutură.

Virtutea cumpătării nu este recomandată creștinului fiindcă s-ar urmări ca acesta să fie lipsit de orice plăcere, căci hrana, băutura și alte nevoi trupești corespund unor trebuințe înnăscute omului, iar plăcerea ce le însoțește, cînd sînt satisfăcute, se adaugă acțiunii tocmai spre a se asi-

(Continuare în pag. 2)

„Pace bună”

(Urmare din pag. 1)

arena mondială a unor principii noi, democratice, de egalitate deplină în drepturi și respect al independenței și suveranității fiecărei națiuni, pentru crearea unui climat în care toate țările, indiferent de mărimea lor, să poată participa activ la soluționarea problemelor spinoase care confruntă omenirea...

Acționând permanent, în colaborare cu alte state, pentru instaurarea în lume a unei „păci bune”, țara noastră și-a dobândit, după cum am mai spus și cu alte prilejuri, un nume bun pe plan internațional, ceea ce ne bucură, dar ceea ce ne și angajează la un spor de muncă și responsabilitate pe fiecare cetățean în parte. Astfel trebuie să ne explicăm faptul că Bucureștiul de pildă a fost ales drept gazdă pentru Centrul european pentru învățământul superior, dar mai ales că tot la București este proiectată să se țină, în august 1974, „Conferința mondială a populației”, „cea mai amplă manifestare sub auspiciile O.N.U.”, după cum se apreciază încă de pe acum.

Viețuirea în dragoste, în spirit frățesc și, deci, în pace, este desigur și o poruncă evanghelică de prim ordin. „Trăiți în pace unii cu alții” — spune Sf. Scriptură. De aceea, Biserica noastră a sprijinit și sprijină cu hotărâre inițiativele Conducerii Patriei noastre, orientate spre instaurarea a cât mai mult bine în lume.

Acest lucru se vedește nu numai prin predicile pe care preoții noștri le rostesc din fața altarelor, prin pastoralele Ierarhilor noștri, prin articolele din revistele noastre bisericești, ci și prin acțiuni directe, cum sînt participarea unor delegații bisericești la o seamă de întâlniri cu caracter internațional, vizitarea Bisericii noastre de către înalți oaspeți de peste hotare, precum și vizitarea unor Biserici de peste hotare de către delegații ale Bisericii Ortodoxe Române, unele fiind conduse chiar de P. F. Părinte Patriarh Justinian ș. a.

În acest context se înscrie și tema conferinței de orientare a preoților din luna noiembrie 1973, care a fost intitulată: „Acțiuni și realizări pentru pacea, colaborarea și prietenia dintre popoare în ultimii doi ani (1972—1973). Contribuția Bisericilor creștine și organizațiilor creștine mondiale pentru promovarea lor”.

Înceiem această scurtă expunere, care are menirea de a ne întări în dragostea noastră de semenii, de dreptate și de tot ce poate consolida „pacea bună” între oameni, cu frumoasa rugăciune pe care preoții noștri o rostesc la fiecare Sf. Liturghie: „Dă lor — Conducătorilor Patriei — Doamne, pașnică ocîrmuire, ca și noi, întru liniștea lor, viață pașnică și netulburată să trăim, în toată cucernicia și curăția.”

T. R.

Virtutea cumpătării și a economiei

(Urmare din pag. 1)

gura mai bine satisfacerea lor. Dar ceea ce urmărește cumpătarea este să ne folosim cu măsură de bunurile care satisfac aceste trebuințe și să nu transformăm plăcerea, care însoțește satisfacerea acestora, din mijloc în scop, adică să nu căutăm în aceste funcțiuni naturale numai plăcerea pe care ele ne-o procură, devenind astfel robi ai acestor plăceri. Astfel, creștinul nu trebuie să mănînce sau să bea numai pentru plăcerea ce i-o procură mîncarea sau băutura, fiindcă în felul acesta el devine rob unor patimi. Unde duce lipsa de cumpătare, Mîntuitorul ne-a arătat-o prin parabola fiului risipitor (Luca 15, 11—32) și la cumpătare ne îndeamnă și Sf. Apostol Pavel, cînd zice: „Să umblăm cuviincios ca (la lumina) zilei, nu în ospete și în beții, nu în desfrînări și în fapte de rușine, nu în ceartă și în pismă, ci îmbrăcați-vă în Domnul Iisus Hristos și grija de trup nu o prefaceți în poftă” (Rom. 13, 13—14). De altfel, și în Vechiul Testament se recomandă virtutea cumpătării: „Nu fi printre cei ce se îmbată de vin și printre cei ce își desfrînează trupul, căci bețivul și desfrînatul sărăcesc” (Prov. 23, 20—21).

Virtutea cumpătării poate lua diferite forme specifice, după domeniile de activitate pe care le rînduiește. Astfel, ea se numește sobrietate, cînd se referă la mîncări, băuturi sau la poftele trupesti; castitate, cînd înfrînează poftele și plăcerile trupesti, rînduindu-le după legile firii și după voia lui Dumnezeu; modestie, cînd reglementează comportarea în raport cu semenii noștri; pudoare, cînd evită tot ceea ce e rușinos în îmbrăcăminte, vorbe, manifestări etc.

Dar o formă a cumpătării, a cărei valoare socială a ieșit în evidență nu numai în trecut, ci mai ales în zilele noastre, este economia. Prin virtutea economiei se înțelege buna, utila și dreapta întrebuințare a bunurilor materiale, pentru satisfacerea unor trebuințe importante, cel ce o face aceasta ferindu-se de risipă (cheltuire fără rînduială și fără rost), cît și de zgîrcenie și meschinărie. Astfel, se arată posesor al acestei virtuți cel ce, din bunurile sale cîștigate în mod cinstit, își satisface nevoile lui și ale familiei, economisind însă din aceste bunuri o parte cît de mică spre a avea o rezervă pe care s-o poată folosi în caz de nevoi neprevăzute, sau din bunurile economisite să poată ajuta pe aproapele său.

Caracterul de virtute al economiei este recunoscut și de înțelepciunea populară, concentrată în numeroase proverbe din lumea întregă, ca și de cugetările diferitor filozofi și învățați. Astfel, un vechi proverb rusesc spune: „Economia e mai mare ca bogăția”, iar altul românesc zice: „Ușor e de cîștigat, greu e de păstrat”. Un învățat (H. Marion) scrie despre economie: „Economia dacă nu are nici o pată, e o virtute, o virtute socială îndeosebi; dar este în primul rînd și o virtute in-

dividuală. Într-adevăr, acel care economisește se lipsește de una și de alta, se stăpînește, se oprește în fața povîrnișului plăcerilor fără măsură; face astfel un act de prevedere și de tărie sufletească”. Pe de altă parte, atît Sf. Scriptură a Vechiului Testament, cît și a Noului Testament laudă economia și condamnă risipa: „Ascultă fiule, în toate lucrurile tale fii chibzuit și toată neputința nu te va întîmpina” (Is. Sir. 31, 26), iar Sf. Apostol Pavel, îndemnînd pe credincioșii din Corint să contribuie la o colectă pentru săracii din Ierusalim, le scrie acestora: „În ceasul de acum, prisosința (economia) voastră să împlinească lipsa acestora, pentru ca și prisosința lor (în cele spirituale) să împlinească lipsa voastră, spre a fi potrivire, precum este scris: Celui cu mult nu i-a prisosit, iar celui sărac nu i-a lipsit” (II Cor, 8, 14—15).

Dar virtutea economiei ne-o recomandă însăși cugetarea sănătoasă, ca leac împotriva risipei, deoarece omul nu e bine să se lase descoperit în nici o împrejurare, ca să ajungă în lipsă, prin cheltuieli peste măsură. Căci oare cîte exemple nu sînt asemănătoare celui din pilda fiului risipitor, despre oameni bogați, care prin risipă au ajuns la cea mai neagră mizerie? De aceea, înțelepciunea și prevederea — virtuți ale intelectului — îndeamnă totdeauna la economie, deoarece nimeni nu poate ști ce va aduce ziua de mîine pentru fiecare (pagube, boli, moarte etc). De aceea, omul prevăzător dovedește că e înțelept, deoarece nu-și cheltuiește bunurile sale fără rost, ci le dă o întrebuințare îngăduită de legile morale, dar în același timp nu uită să economisească o cît de mică parte din ele.

De altfel, Sfinții Părinți, vorbind despre virtutea economiei, arată că între alte rosturi pe care le are postul este și acela al economiei, deoarece prin consumare de mîncare mai puțină și mai ieftină, se pot economisi bunuri cu care se pot face fapte de milostenie.

Cum am mai amintit, virtutea economiei are și un rol social, căci cel ce economisește o parte din bunurile sale nu o face aceasta numai pentru satisfacerea nevoilor sale sau ale familiei sale, ci și pentru a ajuta pe semenii, societatea și statul în care trăiește. În țara noastră, acest ajutor se exprimă prin faptul că toți cetățenii care își depun economiile la C.E.C. ajută pe această cale și statul nostru, care poate utiliza acești bani în conformitate cu nevoile sale, dar în același timp e și în folosul lor personal, deoarece pentru banii depuși primesc o dobîndă substanțială.

Noi cei de astăzi ne putem da seama mai bine de importanța și valoarea socială a virtuții economiei, deoarece de cîteva săptămîni s-a dat un semnal de alarmă pe plan mondial, spre a se face

Pe urmele samarineanului milostiv

Una din cele mai cunoscute pilde rostite de Mîntuitorul Hristos este Pilda samarineanului milostiv. În această pildă, — cuprinsă în Sfînta Evanghelie de la Luca (10, 30—37), — este vorba de un călător, pe care l-au împresurat tîlharii, l-au jefuit și l-au rănit lăsîndu-l aproape mort, pe drumul ce duce de la Ierusalim la Ierihon. Pe lângă acest călător, în neputință, a trecut mai întîi un preot al V. Testament, apoi un levit, dar și unul și celălalt s-au mulțumit doar să se uite la el și și-au văzut de drum. În dreptul celui rănit de tîlhari a ajuns apoi un samarinean. Acesta, văzînd pe necunoscutul care avea trebuință de ajutor, s-a simțit îndemnat să-l ajute.

Cuprins de milă, samarineanul, cel cu suflet mare, a mers la cel căzut între tîlhari, „i-a legat rănilile, turnînd pe ele untdelemn și vin”. Era primul ajutor, pe care înțelegerea frățească și mila îl puteau da unui om care avea trebuință de ajutor, unui om a cărui viață atîrna de ajutorul altora. Omul avea trebuință de îngrijire. Pînă la înzdrăvenire, el mai avea nevoie de ajutor străin. Acest ajutor i se putea da la un loc de popas, la o casă de oaspeți, la han. Înțelegînd aceasta, samarineanul cel vrednic de pomenire l-a pus pe călătorul străin pe animalul ce, pînă atunci, îi slujea lui ca mijloc de călătorie și l-a dus la o casă de oaspeți. Ajunși acolo, omul cu inimă plină de milostivire „i-a purtat de grijă” călătorului suferînd.

Casa de oaspeți, la care se opriseră, nu era pentru samarinean ținta călătoriei lui, ci era doar un loc de trecere, un loc de popas. El trebuia să meargă mai departe. De acum, nu era singur. Din clipa în care dăduse cu ochii de cel rănit de tîlhari, el nu mai era singur pe drum. Mila și iubirea îi cîștigaseră un tovarăș. Bunătatea îl făcuse slujitor. Dăduse ceva din ceea ce avea la el, cînd legase rănilile călătorului turnînd pe ele untdelemn și vin. Dăduse ceva din puterea și odihna sa, cînd, în locul său, îl așeză pe bolnav pe animalul de călătorie și-l transportă la casa de oaspeți.

Și-a arătat rîvna față de binele, de însănătoșirea călătorului rănit, și în aceea că, ajunși la casa de oaspeți, i-a purtat de grijă. Putea să se mulțumească cu atît. Ar fi putut zice: Am făcut destul. Să mai facă și alții. Samarineanul însă era purtat de alte gînduri. El nu se uita la cei ce n-au făcut nimic. Nu socotea că a făcut mult, cu ceea ce făcuse pînă în clipa de față. Privirea lui era îndreptată spre viitor. El nu putea să mai rămînă să-l îngrijească mai departe, dar voia să-l știe asigurat, voia să-l știe în seama altora. Ca să-i intereseze pe cei rămași acolo, în ajutorarea călătorului suferînd, „a doua zi, la plecare, scoțînd doi dinari, i-a dat gazdei și i-a zis: Ai grijă de el și ce vei mai cheltui, eu cînd mă voi întoarce, îți voi da înapoi”.

Cu aceasta se încheie lucrarea milei, lucrarea milostivirii, lucrarea iubirii frățești a unui samarinean călător, pe care Domnul Hristos l-a dat ca pildă unui învățător de lege, care voia să aibă răspuns la întrebarea: „Cine este aproapele meu?”

Pentru samarineanul milostiv, omul pe care l-a găsit în drum, deși necunoscut de mai înainte, a fost omul de lângă el, aproapele lui. Mila și iubirea au pus în lucrare puterea de ajutorare a samarineanului. Untdelemn și vin și doi dinari a dat samarineanul din averea lui. Toate acestea le-a făcut, pentru că „i s-a făcut milă de el”. A înțeles-o aceasta și învățătorul de lege, pentru care Domnul Hristos a rostit pilda samarineanului

(Continuare în pag. 4)

economie de combustibil și de energie electrică, deoarece dacă consumul acestor bunuri va merge în același ritm, toate statele — deci omenirea întreagă — sînt amenințate să ajungă la o lipsă gravă a acestora. În acest sens, și Conducerea noastră de Stat, în ultima sesiune a Marii Adunări Naționale, a adoptat legi în această privință, raționalizînd consumul acestor bunuri atît în întreprinderi și instituții, cît și pentru nevoile personale ale cetățenilor.

Conducerea Bisericii noastre — prin ierarhii și preoții ei — își face astăzi o plăcută și patriotică datorie, îndemnînd pe credincioșii săi să dea dovadă de virtutea economiei mai ales astăzi, și aceasta îndeosebi în privința consumului de combustibil și lumină, respectînd întru toate dispozițiile Conducerii noastre de Stat.

I. Zăgorean

George Macovescu: „Gheorghe Lazăr”

Prestigioasa editură „Albatros” ne-a oferit, spre sfârșitul anului încheiat, o carte valoroasă cu larg ecou la publicul cititor, dornic să cunoască trecutul bogat al poporului nostru. Este vorba despre una din cele mai complete monografii asupra marelui dascăl din Avrig Gheorghe Lazăr, ilustru întemeietor al primei școli superioare în limba română din Țara Românească. Lucrarea aparține lui George Macovescu.

Cartea cuprinde șase capitole care curg unul din altul, așa încât cititorul are în față o oglindă fidelă a personalității lui Gheorghe Lazăr, scrisă într-un stil curat, accesibil tuturor cititorilor.

În primul capitol, intitulat: „Născut în vremuri de furtună”, autorul ne redă momente din biografia lui Gheorghe Lazăr, copilăria lui la Avrig, originea lui de fiu al unui țăran liber, fiindcă Avrigul nu era un sat de iobagi.

Asupra datei de naștere a celui de-al cincilea copil al familiei Lăzăroaie — Gheorghe-Eustație — au existat la început controverse, după cum precizează și autorul. Cea mai sigură este însă aceea a lui Avram Sădeanu din lucrarea sa: „Date noi despre Gheorghe Lazăr”, luată după protocolul morților din satul Avrig, care atestă că „teologul E. Georgie Lazăr din Avrig a fost în septembrie 17, 1823, când muri, de 44 ani, trei luni și 12 zile”. Deci data nașterii este 5 iunie 1779.

Au existat controverse și în ceea ce privește înțreținerea la școlile înalte de la Cluj, Sibiu și Viena a marelui dascăl. Până și elevii lui cei mai apropiați, ca I. Eliade Rădulescu și Petrache Poenaru, susțineau că la mijloc ar fi ajutorul bănesc acordat prin „generozitatea” baronului înnobilit de Maria Teresia, Samuel von Brukenthal — guvernatorul Transilvaniei. Adevărul s-a stabilit însă cu temeinicie ajungându-se la concluziile specificate în cartea pe care o prezentăm și anume că nici Brukenthal, nici Curtea imperială de la Viena nu l-au ajutat pe Gheorghe Lazăr să-și facă studiile. Chiar tatăl său a fost bun gospodar, apoi cumnatul său preotul Ion Racotă fugit de la Paloșul de pe Tîrnave, unde a avut un conflict cu un feudal, l-a putut ajuta. Dar mai presus de toate a fost ajutorul dat de Biserica noastră ortodoxă transilvăneană. În lucrarea sa despre Gheorghe Lazăr, Avram Sădeanu afirmă... „cel dintîi act găsit despre Lazăr, raportul cancelariei aulice transilvane din 16 mai 1806 dovedește că Lazăr în Viena n-a studiat cu banii baronului Brukenthal, ci cu bani românești, cu bani din fondul sidoxial al diecezei gr. ort. române din Sibiu...”

George Macovescu precizează (pag. 30) că „Lazăr s-a adresat singurei instituții care putea și era interesată să-l ajute, biserica ortodoxă...” care l-a și ajutat.

„În 1806 — scrie mai departe autorul — i s-a acordat lui Gheorghe Lazăr o bursă anuală de două sute de fiorini, pentru învățarea studiilor teologice, cu obligația ca după absolvire să-i instruiască pe candidații la preoție în științele de lipsă pentru păstorire și ocuparea oficiului preoțesc și a presta și alte servicii la consistorul de ritul neunit (ortodox).

Astfel că nu în zadar George Macovescu accentuează la pag. 12: „Să presupunem că voia să înșele țăranimea română cu „generozitatea” lui. Atunci de ce luteranul Brukenthal l-ar fi trimis pe ortodoxul Lazăr la școlile catolice din Cluj și Viena și nu la școli luterane?”

Ca să întărească acest adevăr, autorul scrie în altă parte a monografiei: „Cu toate că se afla într-o situație de inferioritate (în Transilvania sub raport material, n. n.) față de biserica unită sprijinită de Vatican, biserica ortodoxă s-a străduit să scoată intelectuali din rîndurile românilor, intelectuali care să lupte pentru pozițiile ei și a reușit în bună parte.”

În capitolul: „Drumul spre lumină” autorul se ocupă de studiile făcute de Gheorghe Lazăr la liceul piariștilor din Cluj, apoi la Sibiu (școala din sat terminînd-o destul de tîrziu) și în sfârșit cele universitare la Viena, tocmai în timpul ocupației napoleoniene. Acestea — ultimele — au fost multilaterale; de la teologie, filozofie, retorică, pînă la inginerie etc. (fizico-matematice, topografice).

În următoarele 2 capitole se tratează despre Gheorghe Lazăr „Om al ideilor noi” ce cuprinseseră toată Europa, „Rodul muncii și al hotărîrii” ș. a. m. d.

În primăvara lui 1811, Lazăr s-a întors acasă, la Sibiu, unde a fost numit profesor la seminarul ortodox, apoi și arhidiacon. În această calitate el era de principiu că „preotul este facla ce trebuie să lumineze pe om în toate căile sale; la el alergăm să ne aline durerile sufletești; el trebuie să ne îndulcească amărăciunile vieții din lumea aceasta...” Și vorbea sus și tare despre „libertatea poporului, despre dreptul ca poporul să-și aleagă pe reprezentanții lui, despre necesitatea luminării maselor prin școală și cultură”.

De aceea devenise suspect și este urmărit de autoritățile imperiale. Astfel că în aceste condiții

nu mai putea rămîne la Sibiu și pleacă la Brașov unde se angajează ca profesor al copiilor boeroaicei muntene Bărcănescu (în primăvara anului 1816) cu care trece munții la București, unde avea să devină cititor al școlii superioare, în limba română de la Sf. Sava.

Ca om al ideilor noi și ca luptător pentru drepturile poporului, Gheorghe Lazăr nu putea lipsi din vîltoarea răscoalei de la 1821 a lui Tudor Vladimirescu care, trecînd cu pandurii lui din Oltenia în Muntenia, a cuprins sufletele maselor largi populare. Contribuția marelui dascăl la aceasta a fost extraordinară, ea fiind cunoscută mai bine în ultimii ani. Eșecul răscoalei, prin trădarea boierimii, îi provoacă lui Lazăr amărăciune și o puternică dezamăgire, stare care-i sleiește forțele și-l îmbolnăvește, ce-l determină să revină în satul său natal, Avrigul. La 19 iunie 1823 este luat cu căruța de către fratele său Ioan și adus acasă, parcurgînd drumul Piteștiului și Valea Olteului, împreună cu 300 cărți dintre care au mai rămas pînă la urmă 70 exemplare. Iar la 17 septembrie același an a decedat.

Așa s-a stins din viață, ca o făclie ce a luminat puternic, marele dascăl Gheorghe Lazăr, cum rezultă și din cartea pe care am prezentat-o și care este bine să nu lipsească din bibliotecile parohiilor noastre.

N. D. Găvozdea

Concert de colinde la palatul patriarhal

Duminică, 23 decembrie 1973, a avut loc la palatul patriarhal din București tradiționalul concert de colinde, cu prilejul Nașterii Mîntuitorului Hristos. P. F. Părinte Patriarh Justinian, în calitate de gazdă, însoțit de P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, și de P. S. Roman Ialomîțeanul Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, a avut ca oaspeți pe Eminența Sa Episcopul John de Gibraltar (Anglia), pe ambasadorul Angliei Dl Dereck Rosslyn Aslie cu soția, însoțit de membri ai Ambasadei, pe însărcinatul cu afaceri a. i. al S.U.A., Dl Robert J. Martins cu soția și membri ai Ambasadei, pe ambasadorul Greciei, Dl Aristote Phrydas cu d-na și membri ai Ambasadei, pe Dl Okimoto, prim-secretar al Ambasadei Japoniei la București, pe pr. arhim. Z. Baronian, vicarul Episcopiei Armene din București, consilieri patriarhali și eparhiali, profesori de Teologie, reprezentanți ai presei centrale bisericesti, preoți și credincioși.

A fost prezent Dl Gheorghe Nenciu, vicepreședintele Departamentului Cultelor, cu soția.

Corurile bisericilor „Domnița Bălașa” — dirijor Ștefan Mureșan, „Sf. Spiridon” — dirijor Leonida Simulescu și Corala Patriarhiei Române — diri-

jată de prof. N. Lungu și pr. I. Cîrstoiu, au prezentat un concert de colinde în bună parte inedite.

La sfîrșit, P. F. Părinte Patriarh Justinian, după ce a împărțit personal membrilor celor 3 coruri tradiționalele daruri de Crăciun, s-a adresat oaspeților străini spunînd, între altele: „Iubiți oaspeți. Vă mulțumesc pentru răspunsul la invitația Noastră de a asista la concertul de colinde de la palatul patriarhal. S-au executat astăzi 24 imne religioase legate de sărbătorile Nașterii Domnului. O mare parte dintre acestea sînt în primă audiție. Este un obicei al nostru, vechi de 25 ani, ca cu prilejul acestui concert, devenit tradițional, să se execute o serie de colinde în primă audiție.

Acei credincioși care n-au putut să le asculte aici le vor asculta în fiecare sărbătoare pînă la 7 ianuarie în bisericile respective.

Vă mulțumesc încă o dată pentru participare și vă urez la toți sănătate, fericire și realizarea tuturor dorințelor în noul an 1974. Vă binecuvîntez în numele Domnului.”

Cezar Vasiliu

Sfînta Liturghie arhierescă la Blaj

Dînd curs unei rînduiei, devenită tradiție de la instalarea Arhipăstorului nostru în fruntea Arhiepiscopiei de Alba Iulia și Sibiu, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului împreună cu P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanu au slujit, Duminică, 30 decembrie 1973, Sf. Liturghie arhierescă în catedrala Sf. Treime din Blaj.

Însoțiți de la Sibiu de P. C. vicar Tr. Belășcu, P. C. cons. Gh. Papuc, P. C. prof. Gh. Șoima și P. C. arhid. I. Bolog, înalții Ierarhi au fost înțîmpinați, la intrarea în catedrală, cu un cuvînt de „bun venit”, rostit de P. C. prot. L. Silveșan (Aiud), la care a răspuns I. P. S. Mitropolit Nicolae.

La momentele convenite a fost hirotonit întru preot C. diacon Gh. Șanta pentru parohia Lechința (prot. Luduș), iar întru diacon tînarul teolog N. Oprean. La priceasnă, un grup de credincioase din parohia Blaj—Tiur au interpretat cu multă simțire creștinească un mănunchi din frumosele noastre colinde.

Plecînd de la cuvintele Sf. Apostol Pavel: „Acum rămîn acestea trei: Credința, nădejdea și dragostea...” (I Cor. 13, 13), P. C. pr. A. Teodorescu, parohul local, a rostit, la sfîrșitul Sf. Liturghii, un cuvînt de învățătură, arătînd importanța

dragostei pentru viața noastră creștină și subliniind totodată că în numele acestei dragoste se află I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, împreună cu însoțitorii, în mijlocul credincioșilor din Blaj.

În numele acestor credincioși, care au umplut marea catedrală blăjană, P. C. Sa salută prezența Ierarhilor de la Sibiu, veniți să-și viziteze credincioșii din istorica cetate a Blajului.

A vorbit apoi P. C. vicar Tr. Belășcu, care face un scurt bilanț al anului care se încheie și aruncă o privire de ansamblu asupra perspectivei anului care începe, perspective bune, care sînt cît se poate de promițătoare pentru Biserica și țara noastră.

P. C. Sa subliniază de asemenea ziditoarea frumusețe a faptului cînd frații de aceeași limbă și obîrșie sînt împreună sub cupola luminoasă a aceleiași credințe ortodoxe străbune, precum și importanța Sf. Liturghii arhieresti care s-a săvîrșit, cu care prilej credincioșii au putut vedea două hirotoniri, una de preot și alta de diacon.

În continuare a vorbit P. S. Episcop-vicar Emilian, care exprimă simțămintele de înălțare

(Continuare în pag. 4)

Gânduri la Întîmpinarea Domnului

În ziua a doua din luna februarie prăznuim Întîmpinarea Domnului.

Trecuseră patruzeci de zile de la nașterea Domnului Iisus Hristos. Pruncul din Nazaret creștea sub zîmbetul Sf. Fecioare Maria. Lemnarul Iosif își lăsa barda și ciocanul pe masa de lucru și poposea din cînd în cînd lîngă leagănul care susținea în scutecele prunciei pe Mîntuitorul lumii.

Dar, la acest soroc, o rînduială trebuia împlinită. Legea evreiască cerea ca primul născut de parte bărbătească să fie închinat Domnului la templul din Ierusalim. Și rînduiala a fost împlinită. Calea lungă a fost călcată de dreptul Iosif și Sf. Fecioară Maria. Dreptul Simeon a primit în brațe la templu pe Pruncul Iisus, rugîndu-se și laudînd pe Dumnezeu: „Acum slobozește pe robul Tău, Stăpîne, ... că văzură ochii mei mîntuirea Ta, pe care ai găsit-o înaintea feței tuturor popoarelor...” (Luca 2, 29—31).

Pe temelia acestei mărturisiri de sinaxar, cîteva gânduri luminează mintea noastră:

Dreptul Iosif și-a părăsit îndeletnicirea meșteșugului său de lemnar; a lăsat în Nazaret cîștigul meseriei sale ca să îplinească legea Domnului.

Prin aceasta el arată că împlinirea legii este datorită cea mai sfîntă, datorie ce se cere luată în seamă mai înainte de alte preocupări.

Sfînta Fecioară Maria a simțit în inima sa chemarea și a plecat spre templul din Ierusalim. Nu s-a temut de lungimea drumului din nord pînă în sudul țării sfinte. Ea trebuia să ducă jertfă „o pereche de turturele sau doi pui de porumbel”. Trebuia să inaugureze rînduiala mamelor creștine de azi, mame care merg la patruzeci de zile după naștere cu pruncul la biserică pentru închinare.

Dreptul Simeon s-a bucurat din toată inima și l-a numit pe Domnul Iisus Hristos: „Mîntuirea tuturor popoarelor”, mîntuire care stă și înaintea feței noastre. Această mîntuire se descoperă din paginile Sf. Evanghelii, rodește în livada faptelor bune prin trăire morală și se laudă în sfintele noastre biserici prin rînduiele de cult divin. Mîntuirea poate fi împlinită și de noi, așa cum a fost împlinită de dreptul Simeon.

Aceste gânduri, puse la inimă, ne pot fi de folos la Întîmpinarea Domnului.

Pr. I. Buta

Pe urmele samarineanului milostiv

(Urmare din pag. 2)

lui milostiv și pe care El l-a întrebat: Care din acești trei (preotul, levitul sau samarineanul) ți se pare că a fost aproapele celui ce a fost căzut între tîlhari? (Luca 10, 36). Învățătorul de lege a răspuns: „Cel care a avut milă de el.” „Atunci Iisus i-a zis: Du-te și fă și tu la fel.”

Cuvintele: „Du-te și fă și tu la fel” — cuvinte cu care Fiul lui Dumnezeu încheie convorbirea cu învățătorul de lege care voia să știe cum se ajunge la viața veșnică — arată că samarineanul milostiv trebuie să fie urmat de către toți aceia care vreau să intre în viața veșnică. „Fă și tu la fel” înseamnă: Fii milostiv, să ai înțelegere, să dai ceva din ceea ce ai mai mult ca altul. „Fă și tu la fel” ca samarineanul, înseamnă: Nu te mulțumi niciodată cu puținul pe care l-ai făcut, mai ales cînd mai trebuie ceva de adăugat. „Fă și tu la fel”, vrea să mai spună: Un lucru început du-l pînă la capăt, fii preocupat de binele altuia, nu te mulțumi numai cu simple teorii, cu intenții și cu gânduri bune, ci pe acestea împlinește-le cu fapta, bineștiind că „împărăția lui Dumnezeu nu stă în vorbe, ci în fapte” (I Cor. 4, 20).

Prin fiecare faptă de ajutorare, ca și prin toate la un loc samarineanul milostiv vrea să ne spună și ne spune de fapt: „Să nu iubim cu vorba, numai din gură, ci și cu fapta, și cu adevărul” (Ioan 3, 18). El era convins că celor goi și lipsiți nu-i destul să le zici „mergeți în pace! Încălziți-vă și vă săturați”, ci trebuie să le dai cele de trebuință (Cf. Iacob 2, 15—16). Aceasta a și făcut-o samarineanul pe care noi sintem datori să-l urmăm. *El a ajutat cu fapta.*

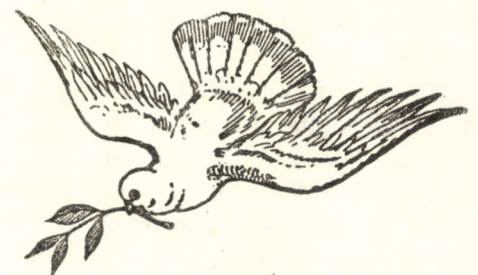
Mergem pe urmele samarineanului milostiv, facem ca el, numai dacă avem în suflet milă, înțelegere și iubire, dacă ajutam cu fapta, dacă nu ne oprim la începutul unui lucru bun, ci ne silim să ducem lucrul nostru pînă la capăt. Facem și noi „la fel” ca el, dacă jertfim ceva din avutul și puterea noastră, din odihna noastră și dacă avem rîvnă pentru binele celor ce au trebuință de ajutorul nostru.

E însemnat să observăm că lucrarea samarineanului — deși foarte importantă pentru cel pe care l-a ajutat — este de fapt o lucrare de început în împlinirea binelui. Untdelemnul, vinul, cei doi dinari, samarineanul le-a dat din ceea ce îi prisosea. Cîteva ceasuri de osteneală, o noapte de îngrijire. Iată ce a dat samarineanul din odihna și puterea lui. Puținul pe care l-a dat samarineanul milostiv a însemnat, însă, pentru omul ajutat, *cealaltă vreme a vieții lui*. Prisosul samarineanului a împlinit lipsa călătorului.

Cînd Domnul Hristos a zis către învățătorul de lege: „Fă și tu la fel” ca samarineanul milostiv, l-a îndatorat să dea ceva din prisosul său: Din avutul, din puterea, din odihna, din vremea pe care o are, ca să fie de folos celor ce au trebuință de ajutor.

Același lucru ni-l spune Mîntuitorul și nouă, fiecăruia: „Mergi de fă și tu la fel”, adică: „Iubește cu fapta și cu adevărul.”

Ierod. Teofil Părăianu

Pr. T. Burcuș

Prorocul Zaharia

În 8 februarie, Biserica Ortodoxă face pomenirea sfîntului proroc Zaharia, unul din cei 12 profeți scriitori mici ai Vechiului Testament.

Numele „Zaharia”, în evreește „Zecharia”, înseamnă „Domnul îl amintește pe el” și îl mai înțîlnim în Sfînta Scriptură (II Cronici 24, 20—21). De asemenea tatăl Sfîntului Ioan Botezătorul purta acest nume (Luca 1, 5).

Prorocul Zaharia era de neam preotesc. Ca și profetul Agheu s-a născut în timpul captivității persane și a început activitatea de profet în jurul anului 520 î. Hr. sub împăratul Darius, în anul al doilea al împărăției sale. Așa se explică faptul că în activitatea lui se resimt pregnant stările de lucru din acel timp, nădejdea în eliberarea din captivitate, cu condiția ca obștea să se străduiască să ducă o viață cinstită și curată, după voia lui Dumnezeu, care îi poartă de grijă. Semnificative sînt în această privință cuvintele profetului: „Întoarceți-vă din căile voastre cele rele și de la faptele voastre cele rele” (Zah. 1, 2—6). De la el ne-a rămas o carte, care cuprinde 14 capitole și tratează aspecte religioase și sociale din acea epocă. De asemenea ea cuprinde și cîteva profetii mesianice.

Mai întîi se vorbește despre atotputernicia divină manifestată prin cele 8 viziuni care cuprind acțiuni în legătură cu Ierusalimul, arhiereul Iosua și principele Zorobabel.

Recunoscător puterii divine care poartă de grijă tuturor oamenilor profetul îndeamnă pe contemporani să se roage Domnului zicînd: „Cereți de la Domnul ploaie la vreme, ploaie timpurie și tîrzie! Domnul scoate fulgerile și trimite ploaie; El dă omului pîinea și dobitoacelor iarba” (10, 1).

Deoarece Dumnezeu iubește „pe cei ce umblă pe căile Lui și păzesc poruncile Sale” (3, 7), El este acela care „într-o singură zi va îndepărta nedreptatea din țară” (3, 9) și va crea un climat de pace fiecare om „puțin invită pe aproapele său sub vița și smochinul său (3, 10), ospitalitate care indică stare de încredere, libertate și liniște. De aceea evreeii din exil care se pregătesc pentru a primi și ajunge la vremurile cele bune, și atît de dorite, trebuie să pună accentul în trăirea lor

nu pe postul formal, căci altceva ne cere Domnul: „Faceți dreptate adevărată și purtați-vă fiecare cu bunătate și îndurare față de fratele său; Nu apăsați pe văduvă, pe orfani, pe străini și pe cel sărman și nimeni să nu pună la cale fărădelegi în inima lui împotriva fratelui său!” (7, 9—10).

Dacă vor face astfel vor ajunge în Ierusalim care va fi populat ca odinioară (8, 4—5), iar celelalte popoare vor cerceta cetatea Domnului (8, 20—22). Ajunși într-o astfel de stare, conduita celor întorși din exil se va îmbunătăți și mai mult deoarece „orice furt va fi nimicit și orice om care jură strîmb va fi pierdut” (5, 3), iar cei drepi au poruncă de la Domnul: „Iubiți adevărul și pacea” (8, 19) și „să nu cugetați unul împotriva altuia și jurămîntul strîmb să nu-l iubiți, căci toate acestea le urăsc” (8, 17).

Pentru noi, credincioșii de astăzi, profetul Zaharia este important ca deosebire pentru profetiile mesianice pe care ni le-a lăsat și care s-au împlinit întocmai în persoana și activitatea Mîntuitorului Hristos:

1. Intrarea solemnă a Domnului în Ierusalim (9, 9) relatată pe larg de toate cele patru Evanghelii ca împlinire a acestei profetii (Matei 21, 1—11; Marcu 11, 1—11; Luca 19, 29—38; Ioan 12, 12—18).

2. Vindecarea pe 30 de arginți și cumpărarea cu ei a țarinii Olarului (11, 12—13) relatate numai de evanghelistul Matei (26, 14—16 și 27, 3—7).

3. Mîntuitorul prezice împrăștierea ucenicilor Săi: „Bate-voi păstorul și se vor risipi oile” (Matei 26, 31), citînd pe profetul Zaharia (13, 7).

Pentru toate aceste motive, profetul Zaharia este cinstit de noi ca profet mesianic, dar și ca unul care a ținut trează flacăra credinței în Dumnezeu cel adevărat, amenințînd pe cei răi și pe cei care îmbrățișau politeismul, mîngîind pe cei buni cu speranța în venirea timpurilor mesianice, caracterizate prin o credință adevărată prin manifestări de pace, dreptate și iubire față de semenii, împlinirea poruncilor și supunere față de voia lui Dumnezeu.

Pr. T. Burcuș

Sfînta Liturghie arhierescă la Blaj

(Urmare din pag. 3)

sufletească în care se găsește, aflîndu-se, în calitatea pe care o are, pentru prima dată în această catedrală.

P. S. Sa reliefează totodată faptul că, după sute de ani de lupte și jertfe, poporul nostru trăiește zile de prosperitate multiplă, ceea ce reclamă din partea noastră să trăim în unitate de simțire, de credință, de muncă etc. Mulțumește colindătorilor, care ne-au dus din nou cu gîndul la Nașterea Domnului, la Fecioara Maria, la obiceiurile noastre străbune, pe care se cuvine să le păstrăm.

Cuvînt de învățătură a rostit în încheiere I. P. S. Mitropolit Nicolae, care a spus, între altele, că „pentru noi este o mare bucurie ca în fiecare an să venim de Crăciun aici la Blaj, să colindăm împreună, să ne rugăm împreună și împreună să preamărim pe Iisus Hristos-Domnul nostru”, acesta fiind „al 7-lea an de cînd ne înțîlnim împreună”. Putem spune deci că ne cunoaștem bine și ne simțim frați în aceeași credință, în aceeași preamărire a lui Dumnezeu, în

aceeași slujire a intereselor superioare ale poporului nostru.

În continuare, I. P. S. Sa face o prezentare a perioadei de început a poporului nostru, cînd, în primele veacuri, el a primit credința creștină ortodoxă, pe care a avut-o totdeauna și o are și astăzi, iar această unitate în dragostea lui Iisus Hristos, față de Biserică, față de țara ai cărei fii sintem a contribuit nespuse de mult la învingerea multelor încercări prin care am trecut.

Să ne întărim deci în această dragoste, îndeamnă I. P. S. Mitropolit Nicolae, în dragostea noastră unii față de alții, față de credincioșii altor culte, față de Patria noastră dragă.

Rep.